Taxeringsnämndsordförandenas yrken

Av byråchefen Nils Källström

Förbundsstyrelsen har anförtrott åt undertecknad att verkställa en undersökning betr. de yrken, till vilka landets taxeringsnämndsordförande kunna hänföras. Givet är att en sådan undersökning måste bli av en mera summarisk art, då tiden ej lämnat möjligheter att åstadkomma en ingående utredning i ämnet. Som underlag ha tjänat länskungörelserna (överståthållarämbetets kungörelse) hösten 1953, av vilka framgå vilka som av länsstyrelserna resp. överståthållarämbetet förordnats för år 1954 till taxeringsnämndsordförande, kronoombud och taxeringskonsulenter. I ett mindre antal fall ha länsstyrelserna meddelat, att förordnanden av skilda skäl senare skulle ifrågakomma. Någon kompletterande undersökning, vilka sålunda erhållit förordnande har ej ägt rum, enär tilläggsuppgifterna knappast ha någon betydelse för utredningen i dess helhet Möjligt är att utredaren ej alltid uppmärksammat samtliga de fall, där förordnande av samma ordförande i flera taxeringsdistrikt förekommit, något som varit vanligt bland landstatens befattningshavare.

Då fråga uppstått, i vilka kategorier de förordnade taxeringsnämndsordförandena borde upptagas, har samråd ägt rum med vederbörande i Statistiska Centralbyrån. Med ledning härav ha ordförandena fördelats i *fem olika huvudgrupper:*

I. Statstjänstemän, utom landstatens befattningshavare.

II. Landstatens befattningshavare såsom länsassessorer, länsnotarier, landskanslister, häradsskrivare, landsfiskaler, aspiranter m. fl.

III. Kommunaltjänstemän.

IV. Övriga tjänstemän (i icke offentlig tjänst).

V. Självständiga yrkesutövare. Hit ha också hänförts sådana ordförande, vilka betitlas riksdagsmän, landstingsmän, kommunalnämndsordförande, häradsdomare och nämndemän m. fl.

Vad angår de *fyra förstnämnda kategorierna* ha dessa uppdelats i två grupper:

a. Chefstjänstemän.

b. Övriga befattningshavare.

Det hade visserligen ifrågasatts att omförmälda kategorier borde upptaga tre grupper: Chefstjänstemän fr. o. m. 37:de lönegraden och uppåt, befattningshavare i 25—36:te lönegraderna och övriga allt enligt de statliga avlöningsreglementena, men det mötte svårigheter att verkställa en liknande fördelning betr. grupperna III och särskilt IV. Däremot ha de ordförande, som inrangerats under IV och vilka måste anses tillhöra arbetarklassen, här nedan upptagits särskilt. Pensionerade befattningshavare ha hänförts till de grupper, de under sin tjänstetid tillhört.

Här följer resultatet av den statistiska utredningen länsvis.

	I		II		III		IV		V
	a	b	a	b	a	b	a	b	
A. Överståthållarämbetet	8	76	1	9	9	21	4	16	5
B. Stockholms län	—	32	1	58	—	15	—	12	11

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:21

		I		II		III		IV		V
		a	b	a	b	a	b	a	b	
C. Uppsala	„	—	10	—	28	1	27	1	9	5
D. Södermanlands	„	1	7	—	25	—	24	4	17	9
E. Östergötlands	„	—	8	—	55	1	41	2	21	29
F. Jönköpings	„	—	6	—	29	—	27	—	16	38
G. Kronobergs	„	1	6	—	31	—	14	—	15	12
H. Kalmar	„	1	3	—	41	—	27	3	10	32
I. Gotlands	„	—	3	—	11	—	7	—	8	7
K. Blekinge	„	—	11	—	30	—	8	—	6	7
L. Kristianstads	„	1	4	—	41	—	23	2	13	29
M. Malmöhus	„	1	15	—	70	3	82	1	28	29
N. Hallands	„	—	1	—	32	2	8	—	5	9
O. Göteborgs och Bohus	„	—	34	—	50	2	51	—	22	11
P. Älvsborgs	„	—	8	—	45	—	36	—	8	24
R. Skaraborgs	„	—	12	—	43	2	34	—	15	23
S. Värmlands	„	—	8	—	40	1	21	—	21	30
T. Örebro	„	—	8	—	44	—	16	—	23	9
U. Västmanlands	„	1	9	—	32	1	23	1	10	11
W. Kopparbergs	„	—	7	—	7	2	15	—	16	31
X. Gävleborgs	„	1	11	—	37	—	11	—	26	25
Y. Västernorrlands	„	1	9	—	36	1	14	1	16	25
Z. Jämtlands	„	—	4	—	29	—	7	—	17	13
AC. Västerbottens	„	—	8	—	24	—	9	—	12	38
BD. Norrbottens	„	1	4	—	26	—	11	—	9	17
	Summa	16	304	2	873	25	572	19	371	479

Grupp	I	320
„	II	875
„	III	597
„	IV	390
„	V	479
	S:a s:um	2.661

De taxeringsnämndsordförande, vilka hänförts till arbetarklassen äro ej fler än 30, fördelade på Uppsala län med 1, Jönköpings 4, Kalmar 2, Gottlands 1, Malmöhus 1, Älvsborgs 1, Värmlands 9, Kopparbergs 2, Gävleborgs 3, Västernorrlands 1, Västerbottens 3 och Norrbottens 2.

Av utredningen framgår också, att taxeringsnämndsordförande i chefsställning äro få eller ej fler än 62, varav endast 18 i statlig, 25 i kommunal samt 19 i privat tjänst.

Statistiken utvisar, som kunde väntas, att de statliga befattningshavarna utgöra en betydande del eller ej mindre än 1.195 av de 2.661 ordförandena, d. v. s. 44,9 % av samtliga. Av statstjänstemännen utgöra 875 till landstaten hörande befattningshavare, en siffra, som torde få anses naturlig med hänsyn till dessa tjänstemäns ställning och sakkännedom ifråga om skatteväsendet. Procenttalet är ej mindre än 32,9 %.

De i kommunal tjänst sysselsatta taxeringsnämndsordförandena uppgå till 597

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:21

eller 22,4 %, vilket också måste anses vara en ganska betydande siffra.

Vad de under grupp IV upptagna taxeringsnämndsordförandena beträffar — i privat tjänst anställda — utgör antalet 390 eller 14,7 %.

Under grupp V ha inrangerats 479 ordförande eller 18 % av samtliga.

Summerar man ihop tjänstemännens antal (tillika med de 30 arbetarna) finner man, att samtliga dessa uppgå till 2.182 eller 82 % av alla här upptagna ordförande.

Av intresse är att kunna konstatera, att landets huvudstad visar, att ett stort antal stastjänstemän, ej färre än 94, utsetts till ordförande. Samma är förhållandet med Stockholms län, där antalet är 91. Även i Östergötlands län ha ej mindre än 63 statstjänstemän förordnats som ordförande. I Blekinge län äro de ordförande, som äro statliga befattningshavare jämförelsevis många, 41, liksom i Göteborgs och Bohus län, 84; så också i Örebro län, 52.

De kommunala tjänstemän, vilka fungera som ordförande äro talrika: i Uppsala 28, i Södermanlands 24, i Östergötlands 42, i Malmöhus ej mindre än 82, i Göteborgs och Bohus 53, i Älvsborgs 36 och i Västmanlands 24.

Beträffande de taxeringsnämndsordförande, vilka äro upptagna under grupp IV, i privattjänst, visar utredningen, att dessas antal är förhållandevis stort i Södermanlands län 21, Östergötlands 23, i Malmöhus 29, i Örebro 23 och i Gävleborgs 26.

Vad slutligen den sista gruppen angår, V, självständiga yrkesutövare, kan konstateras, att länsstyrelserna av denna kategori förordnat jämförelsevis många såsom i Östergötlands län 29, i Jönköpings 38, i Kalmar 32, i Kristianstads 29, i Malmöhus 29, i Värmlands 30, i Kopparbergs 31 och i Västerbottens ej mindre än 38. I detta sammanhang kan påpekas, att antalet ordförande, som inrangerats under grupp V uppgår i Stockholm endast till 5, i Uppsala län ävenledes 5 och i Göteborgs och Bohus län 11.

Vilka slutledningar kan man då draga av denna statistik?

Ja, först och främst torde kunna fastslås, att de städer — residensstäder —, där större statliga förvaltningscentra finnas, också komma att rekrytera en betydande del av kåren av taxeringsnämndsordförande. Detsamma är i viss mån förhållandet i fråga om kommunaltjänstemännen.

Vidkommande de under IV och V upptagna grupperna kan ej sägas annat än att dessa grupper återfinnas i — i allmänhet i de stora länen — ej minst de norrländska.

Någon tendens att favorisera den ena eller den andra gruppen synes knappast föreligga. Möjligen skulle detta vara fallet med länsstyrelsernas befattningshavare och detta är ju ganska naturligt.

Som tidigare framhållits äro de ordförande, som bekläda chefsämbeten, jämförelsevis få, något som knappast kan vara till fördel för taxeringsväsendet men väl närmast hör samman med de anspråkslösa arvoden, som tilldelas taxeringsnämndsordförandena.

Det kan måhända också vara av intresse att utarbeta en motsvarande statistik beträffande kronombudena men härom torde t. v. få anstå.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:21